

De Alpaca : een uitzonderlijke gast op onze tentoonstellingen.

door Luc De Donder

Alpaca cavia, zwart.

We schrijven 2002 en de nationale wedstrijden in Brugge, wanneer Martina Denoo er als eerste in slaagt om de Alpaca als een nieuw ras bij de cavia's te laten erkennen. 6 goede dieren werden in de kooien geplaatst en aan de goedkeurende blikken van onze keurmeesters onderworpen. De kwaliteit werd meer dan voldoende bevonden en een nieuwe uitdaging wachtte op onze fokkers: de Alpaca in de tentoonstellingshokken houden. Tot op vandaag zijn de Alpaca's eerder uitzondering dan regel. Nochtans zijn het knappe dieren en wie een gooi wil doen naar de titel van 'beste van de show' maakt met een mooie Alpaca heel wat kans. Waarom komen we er dan zo weinig op onze Vlaamse en ook Nederlandse tentoonstellingen tegen?

Graag zien

"Ik heb altijd graag langharige cavia's gezien", opent Martina Denoo haar betoog. "Mijn beroepswerkzaamheden lieten echter niet toe om dagdagelijks met bv de Peruvians bezig te zijn. Iedere dag gedurende een paar uur de langharen uitkammen en weer inwikkelen, zat er echt niet in. Alpaca's vragen wel dagelijkse verzorging, maar die is iets minder arbeidsintensief.

Via Willy Vermiesch kwam ik in het bezit van fokdieren van Elke Schäfer. Die dieren hadden een goede bouw, een goed type en een goede krul. Meteen kon ik eraan beginnen en met succes." Hiermee bevestigt Martina nogmaals een algemeen gekende stelling "concentreer je eerst op bouw en type, de rest volgt wel". Wie de voorkeur geeft aan fokken met dieren, die het laten zitten in bouw en type, maar wel naar haarstructuur en kleur goed zijn, focussen op mogelijks korte termijn succes. Ze bouwen zeker geen stam op, die op lange termijn succes garandeert. Bovendien vertrek je bij de fok veel beter van goed oudermateriaal dan van "wat we vinden of wat te koop aangeboden wordt".

Hoe ontstaan?

De Alpaca is een langhaar cavia met heel wat lang gekruld haar. In de UK noemt men deze diertjes Alpaca's, terwijl je in de Verenigde Staten eerder moet gaan zoeken naar 'Merino Peruvians'. Tot op vandaag blijft er een debat bestaan over de ontstaansgeschiedenis van deze dieren. Sommige specialisten stellen, dat de Alpaca ontstaan is als een gewone genetische mutatie uit de fok tussen twee echte Peruvians.

Andere even echte specialisten houden het erbij, dat de gekrulde beharing een gevolg is van een kruising tussen Rexen en Peruvians. "Aan dat laatste durf ik te twijfelen", poneert Martina Denoo. "Er zijn pogingen ondernomen om Alpaca's te kweken uit dergelijke kruisingen. Het resultaat ervan was een massieve krul, maar wel een veel stuggere pels dan wat bij een Alpaca verlangd wordt. Deze stugheid komt natuurlijk van de Rex. Bovendien werd opgemerkt dat het schouderbehang minder werd en dat er een algemeen verlies aan lengte van de beharing was. Voor mij is het echter niet echt belangrijk om te weten hoe dergelijke rassen ontstaan. Wel belangrijk voor mij is om weten hoe ik het ras kan verbeteren. De beste garantie daarvoor is om Alpaca's zo fokzuiver mogelijk te kweken. Dus: Alpaca x Alpaca geeft het beste resultaat. Omdat er echter niet altijd evenveel fokzuiver kweekmateriaal voorradig is, kweek ik liever een Texel dan wel een Peruvian in".

Erfelijke formule

De erfelijke formule voor een Alpaca ziet er als volgt uit: RR (of Rr)MM (of Mm)llrxrststSnSn. De rxrx duidt aan dat er wel degelijk een rexfactor aanwezig is. De M duidt aan dat er geen rozetvorming is, terwijl de stst ervoor zorgt dat er geen kruintje op het hoofd staat. In ieder geval moet de Alpaca op zijn achterhand twee duidelijke heuprozetten tonen. De ll levert een lange beharing op, net zoals bij de Peruvian. Eveneens zoals de Peruvian vertoont de Alpaca eveneens een pony, waar de standaard erg expliciet over is. In Engeland mogen/moeten de Alpaca's uitgekamd worden, waardoor de zo typerende krul als het ware verdwijnt. "Ze hebben ginds Alpaca's met fantastische pony's en een buitengewone haarlengte", weet Martina. "Maar uitkammen?"

Daarmee krijgen ze cavia's, die geen Alpaca's meer zijn. Als ze dergelijke dieren willen met lang haar en geen krullen, dan begrijp ik niet waarom ze geen gewone langhaar cavia's gaan kweken. Mij lijkt het wel, dat dergelijke uitgekamde Alpaca's kweken makkelijker wordt. Je moet namelijk minder op krul en krulvorming selecteren. Door daar minder op te letten en het er zelfs wat uit te fokken, bekom je minder weerstand bij het uitkammen."

De Belgische/Engelse standaard

Over de beharing is de Belgische standaard erg expliciet; "deze is lang, glanzend, golvend en voelt zijdeachtig aan; zij is dicht ingeplant en zeer veerkrachtig.". Om het allemaal nog beter te begrijpen moeten we de Engelse standaard er misschien even op naslaan. "The coat should be soft and springy to handle, clearly showing rexoid characteristics, be free flowing, shown clean and unmatted; it should be full and dense, especially near the body, where the undercoat is more evident." Even wat vertalen en interpreteren. De beharing moet zowel zacht als veerkrachtig zijn met een duidelijke krul erin, daarnaast moet ze golvend zijn, proper en zonder klitten. De beharing is dicht en vol, zeker dichtbij het lichaam. Op zijn 'konijns' uitgedrukt: moet heel veel onderwol tonen.

De Alpaca heeft net zoals de Peruvian een pony. Naar lengte heeft de snuit zelf een vrij normale beharing van ongeveer 1 cm lang, die vrijwel recht ingeplant is. Tussen de ogen en voor de oren wordt de beharing geleidelijk wat langer en vormt als het ware een kuif, waarover de pony hangt. De langere beharing op de wangen en langs de kaakranden vormt de bakkebaarden. Deze moeten langer zijn dan bij de Texel en ook aan het uiteinde wat gekruld of gegolfd. In de Engelse standaard spreekt men over een 'gordijneffect': deze langere beharing moet vertrekken van op de schouders

en zo gebrushed worden dat het over de snuit hangt zonder gaten of spleten. Als een Alpaca op die manier vooraan en achteraan uitgekamd wordt, merk je niet wat nog de voor- of achterkant van het dier is.

Ook de schouderbeeharing moet zeer dicht aanvoelen. Daarover zijn de Belgische en de Engelse standaard het eens. Daarnaast is deze schouderbeeharing zo gegolfd als mogelijk. Diezelfde golven moeten ook op beide zijden merkbaar zijn. Doordat de Alpaca met een middenscheiding gepresenteerd moet worden, rust die zijdebeeharing op de onderliggende en sterk gekrulde beharing op de flanken. De Engelse standaard benadrukt nog meer dat de beharing van gelijke lengte moet zijn. De enige uitzondering daarop vormt de sleep, die mag/moet iets langer zijn dan de zijdebeeharing. De sleep moet echter ook vol en gekruld zijn. Als je de Alpaca van bovenaan bekijkt mag je geen openingen, dunnere beharing of ongelijke lengte zien. Alleen bij oudere dieren moet de keurmeester wat coulanter zijn naar de dichtheid van de beharing. Deze zal altijd (tenzij bij de supers) iets dunner zijn. In de Belgische standaard vindt men een omschrijving van de gewenste lengte van de lichaamsbeeharing en van de sleep: 12-15 cm.

De Alpaca bezit twee heuprozetten, die bij jongen in het nest zeer goed waarneembaar zijn. Bij volwassen dieren verdwijnen die (meestal) geheel door de lengte en het gewicht van de beharing. De buik heeft een zeer dichte beharing, die zeer sterk gekruld moet zijn. In België telt de lichaamsbeeharing voor 15 punten, net zoals de kopbeeharing. In Engeland rekent men voor de beharing, de pony en de buikbeeharing niet minder dan 70 punten.

Niet simpel

Nu we de standaard voor ogen hebben, willen we wel eens weten hoe eenvoudig of hoe moeilijk het fokken van Alpaca's is. "Ik denk, dat je ongeveer uit 10 diertjes 1 goede showklare Alpaca overhoudt", rekent Martina even voor en ze herhaalt: "De bouw blijft primordiaal. Ik wil geen spitse koppen, want dat brengt in de verdere fok toch alleen maar problemen mee. Van bij de geboorte kan je goed zien, of de buik al dan niet voldoende gekruld is. Ook daarop moet je streng selecteren. Bij de rode en de roodbonte dieren kan je ook al snel aan de zwarte voetolen (of het ontbreken ervan) merken of deze diertjes later wat worden of niet. Bovendien vraagt een Alpaca dagelijks de nodige aandacht. Je moet er iedere dag mee bezig zijn en als dusdanig is

Alpaca cavia, zwartbont.

een Alpaca veel arbeidsintensiever dan een gladhaar. Daarnaast heeft ieder diertje ook tijd nodig om zijn beharing op peil te laten komen. Na één of anderhalve maand wordt alles plat en sluijk en pas na 3 à 4 maanden komt alles weer. Dat is het moment om een definitieve selectie te maken. Alleen de diertjes met zeer zichtbare krulletjes en die dik in het haar zitten, naast hun mooie bouw en type komen in aanmerking voor een tentoonstellingshokje. Dat zijn dus meestal flink uit de kluiten gewassen diertjes. Je mag niet vergeten, dat ze heel wat energie nodig hebben om naast te groeien ook een mooie beharing op hun lichaam te krijgen.”

Wie dacht dat na de definitieve selectie het werk gedaan is, moeten we even ontgoochelen. “Die langere beharing kan soms ook eens parten spelen”, weet Denoo. “Je hebt er wel die soms hun beharing afeten en dan krijg je ongelijke lengte en mis je heel wat punten of krijg je er zelfs helemaal geen. Je moet ook diertjes hebben, die zich laten uitkammen, die de eventuele klitten laten verwijderen, die zich niet tegen hun mest aanwrijven, kortom die zich graag laten verzorgen. Ik ga mij nu haarspeldjes in Nederland aanschaffen, zodat de krullen wat bij elkaar gehouden worden.

Ik weet nu al dat ze niet allemaal even graag die haarspeldjes in zullen krijgen. Het zijn echter allemaal extra aandachtspuntjes waar de keurmeesters best wat aandacht en respect mogen voor opbrengen.”

Showklaar maken van de Alpaca

Op de keurmeestersdag in Jezus-Eik in 2004 had ook Ludwig De Prez het over de verzorging van de Alpaca. “Om klitten te vermijden kan het helpen om de nagels van de Alpaca kort te houden”, adviseerde hij. “Zo vermijdt men, dat de cavia als hij zich krabt in zijn pels blijft hangen en op die manier klitten veroorzaakt.” Ook voor het showklaar maken had De Prez enkele goede suggesties, die nu nog steeds van tel zijn. “In een emmer met 10 à 15 cm lauwwarm water wordt de Alpaca geplaatst. Daarin wordt hij besprenkeld met verdunde shampoo en wordt de cavia gewassen. Na een eerste wasbeurt wordt de Alpaca een eerste keer grondig afgespoeld met lauwwarm water. Nadien volgt een tweede wasbeurt en een tweede spoelbeurt. Vervolgens wordt de beharing behandeld met een ‘coat conditioner’, die gedurende enkele minuten mag inwerken. Tenslotte wordt de cavia een derde keer gespoeld.” Op de vraag welke soort

shampoo hij adviseert, antwoordt Ludwig De Prez “shampoo met nertsolie, omdat die de beharing ook voedt en extra zacht maakt.”

We zitten nu echter nog wel steeds met een natte cavia. Deze zo in zijn hok zetten is vragen om ‘ambras’. De Alpaca moet eerst met handdoeken zo droog mogelijk gedept worden. Wanneer het meeste vocht uit de beharing is, kunnen we de Alpaca in een warme omgeving zetten of zelfs onder een lamp om hem verder te laten drogen. Een Gladhaar of een Rex durft men nog wel eens brushen. De Alpaca met de handhaardroger een beurt geven om hem sneller te laten drogen, wordt niet aangeraden. Wie het toch wenst te doen, riskeert een groot gedeelte van de krulvorming, die zo rastypisch is, verloren te zien gaan. Ook de bijhorende punten gaan dan in rook op. De dag van de inkorving haalt men de goede oude fles ‘eau de cologne’ nog eens boven en reinigt men de oortjes, de nageltjes, de teentjes en de voetzolen. De keuring kan beginnen.

Wie Alpaca's wil insturen moet dat natuurlijk ook in de correcte kleur doen. De standaard voorziet gouden zilveragouti, alle eenkleurigen en alle voornoemde kleurslagen eveneens in bont. Daarnaast ook nog schildpad (tweekleur) in zwart-rood, zwart-buff, zwart-crème, choco-rood, choco-buff, choco-crème en beigegoud en al deze combinaties ook in driekleur (schildpad met wit). Tot slot is hij ook nog erkend in rus choco en rus zwart.

Goed om weten is dat de keurmeesters de eisen voor kleur bij Alpaca's niet zo streng zouden moeten stellen als bij Gladhaar. Bij langhaarcavia's worden iets verbleekte kleuren ten opzichte van gladharen toegestaan. Het blijft echter een uitsluitingsfout, wanneer bij driekleur één van de drie kleuren op één van beide zijden ontbreekt. Of zoals men in Zeddam ooit zei “het is zo nog niet moeilijk genoeg”.

Duidelijke krulling op de achterhand.